

Ülevaade FIDE tiitlimäärustest

Käesolev tekst põhineb 2009. a 1. juulist kehtima hakanud FIDE tiitlimäärustel. Välja on toodud olulisemad detailid, täpsema info leiate originaaldokumendist.

Sissejuhatus

Tiitlimäärusi võidakse muuta iga 4 aasta tagant. FIDE annab välja järgmisi turniirimalega seotud tiitleid :

- GM – *Grandmaster*, rahvusvaheline suurmeister (rsm);
- IM – *International Master*, rahvusvaheline meister (rm);
- FM – *FIDE Master*, FIDE meister (fm);
- CM – *Candidate Master*, meistrikandidaat (mk);
- WGM – *Woman Grandmaster*, naiste rahvusvaheline suurmeister (rsm);
- WIM – *Woman International Master*, naiste rahvusvaheline meister (rm);
- WFM – *Woman FIDE Master*, naiste FIDE meister (fm);
- WCM – *Woman Candidate Master*, naiste meistrikandidaat (mk).

Tiitlid on eluaegsed ja kehtivad alates nende kinnitamise kuupäevast. Vastav taotlusvorm peab olema avaldatud FIDE veebilehel ja vajalikes dokumentides vähemalt 60 päeva varem. Eritingimustel antavad tiitlid (nt maleolümpial teatud nõuete täitmisel) väljastatakse automaatselt. Teiste võistlejate jaoks saab mängija poolt saavutatud tiitlit kasutada ainult turniiridel, mis algavad tiitli kinnitamise kuupäevast hiljem. Tiitli nõuete täitmise hetkeks nimetatakse kuupäeva, mil täideti viimane vajalik nõue (vajalikud reitingud jne).

Üldnõuded

Mängud peavad toimuma kooskõlas FIDE malekoodeksiga ja turniirimäärustega. Väiksemad muudatused tuleb FIDE-ga kooskõlastada. Ei arvestata turniire, kus turniiri vältel tehakse muudatusi voorude ja paarimisega seotud küsimustes, mis eelistaks osa mängijaid teistele. Turniir tuleb vähemalt 30 päeva varem registreerida FIDE serveris ja samuti tuleb kogu vajalik info avaldada FIDE kalendris.

Mängud võivad ühel päeval kesta maksimaalselt 12 tundi (igal käigul juurde lisatud aeg arvestatakse 60 käigu reegli järgi) ja samal päeval ei tohi toimuda rohkem kui kaks vooru. Aktsepteeritakse ainult ühte järgnevatest ajakontrollidest :

90 min + lisa 30 sek alates 1. käigust (kehtib kuni 30.06. 2010);
90 min 40 käigule + 30 min lõpuni + lisa 30 sek alates 1. käigust;
100 min 40 käigule + 50 min 20 käigule + 15 min lõpuni +
lisa 30 sek alates 1. käigust;
120 min 40 käigule + 30 või 60 min lõpuni;
120 min 40 käigule + 60 min 20 käigule + 30 min lõpuni.

Turniiri peab juhtima rahvusvahelise kategooria kohtunik v FIDE kohtunik.

Rahvusvahelised tiitlivõistlused

Mängija võib saada tiitli v täita normi rahvusvahelistel tiitlivõistlustel konkreetse tulemuse eest. Vähim lubatud punktisumma on 35 % maksimaalsest. Selliselt täidetud normi puhul jälgitakse ka nt partiide arvestamisele, vastastele ja reitingutele toodud nõudeid (vt vastavaid alapunkte). Järgnevates näidetes kehtivad nõuded naiste tiitlite kohta nii naiste kui meeste turniiridel.

GM – tiitli saab, kui jõuda Maailmakarikal 16 hulka, võita seenioride MM kuld. Seenioride EM kuld = 9-partiiline norm; meeste v naiste EM-il ja maleolümpial arvestatakse vähemalt 9-partiiline norm kui 20-partiiline ja vähemalt 9 partiiga esinemisreiting ≥ 2600 kui 13-partiiline norm.

IM – tiitli saab, kui jõuda võistluste kaudu Maailmakarikale, võita seenioride MM hõbe, seenioride EM kuld. Seenioride EM hõbe v pronks = 9-partiiline norm; meeste v naiste EM-il ja maleolümpial arvestatakse vähemalt 9-partiiline norm kui 20-partiiline ja vähemalt 9 partiiga esinemisreiting ≥ 2450 kui 13-partiiline norm.

WGM – tiitli saab, kui võita seenioride MM kuld. Seenioride EM kuld = 9-partiiline norm; EM-il v maleolümpial arvestatakse vähemalt 9-partiiline *GM* norm kui 20-partiiline *WGM* norm ja vähemalt 9 partiiga esinemisreiting ≥ 2600 kui 13-partiiline norm.

WIM – tiitli saab, kui jõuda võistluste kaudu MM-ile, võita seenioride MM hõbe või seenioride EM kuld. Seenioride EM hõbe v pronks = 9-partiiline norm; EM-il v maleolümpial arvestatakse vähemalt 9-partiiline *IM* norm kui 20-partiiline *WIM* norm ja vähemalt 9 partiiga esinemisreiting ≥ 2450 kui 13-partiiline norm.

FM, *WFM* – tiitli saab, kui koguda maleolümpial vähemalt 9 partiist ja võistkondlikul EM-il vähemalt 7 partiist 2/3 punktidest, võita amatööride MM kuld, üldjuhul jagada noorte MM v EM vanuseklassides esimest kohta.

CM, *WCM* – tiitli saab, kui koguda maleolümpial v võistkondlikul EM-il vähemalt 7 partiist 50 % punktidest, võita amatööride MM hõbe (v jagada esikohta), üldjuhul võita noorte MM v EM vanuseklassides medal.

Kui eelnevas loetelus tulemus eeldab mingi arvu punktide saamist protsentides (nt 2/3 v 50 %), siis arvestatakse mängija tulemust alates tema

esimesest partiist antud turniiril, kusjuures tiitel väljastatakse isegi siis, kui mängija kogub vajalikud punktid ja ülejäänud partiid kas kaotab v tegelikult ei mängi nõutud arvu partiisid.

Reitingu põhjal väljastatavad tiitlid

Tiitel väljastatakse, kui mängija avalikustatud reiting saab nõutud arvust suuremaks või sellega võrdseks (siia lisandub vastava sissemakse tasumine) :

$$FM \geq 2300 \quad CM \geq 2200 \quad WFM \geq 2100 \quad WCM \geq 2000$$

Normide põhjal väljastatavad tiitlid

Rahvusvahelistel reitinguturniiridel on võimalik täita *GM*, *IM*, *WGM* ja *WIM* norme. Täidetud peavad olema alljärgnevad tingimused.

Mängude arv

Üldjuhul tuleb ühel turniiril mängida vähemalt 9 partiid, erandina võistkondlikul MM ja EM turniiril 7 ning Maailmakarikal ja naiste MM-il 8.

Kui mängija kogub normiks vajalikest punktidest vähemalt ühe täispunkti rohkem, siis arvestatakse talle kogupartiide arv sama arvu võrra suurem (näiteks 9 partiid loetakse kahe punkti ületamisel 11 partiiks).

Partiid, mida ei arvestata

Ei arvestata partiisid vastaste vastu, kelle alaliit ei ole FIDE liikmesföderatsioon; arvutite vastu; mängimata partiisid; võistlusväliselt saadud tulemusi; reitingut mitte omavaid vastaseid, kes saavad ringsüsteemis turniiril null punkti reitinguga mängijate vastu. Kõigil teistel juhtudel arvestatakse partiisid, mis on juba alanud, kuid tulemus määratakse mingil põhjusel mänguväliselt (nt mobiilihelin, terviserike, vastase eksimus reeglite vastu).

Kui mängija juba on kogunud nõutud arvul punkte ja tema vastane ei ilmu viimasele voorule, siis see partii läheb normi täitmisel arvesse.

Mängija võib oma tiitlinormi tulemusest välja arvata ükskõik millise vastase, keda ta on võitnud, kuid arvestama peab kogumängude ning föderatsioonide ja tiitlit omavate vastaste arvuga (reegli mõte on tõsta vastaste keskmist reitingut). Analoogiliselt võib mängija ära jätta kuni turniiri lõpuni järjestikuliselt toimuvad partiid (sõltumata nende tulemustest), kui ta juba on mingil hetkel täitnud normi jaoks kõik vajalikud tingimused.

Föderatsioonide arv

Mängija vastaste hulgas peab olema vähemalt kahte erinevasse föderatsiooni kuuluvaid, kusjuures need kaks föderatsiooni peavad erinema mängija omast.

Erandina võivad kõik mängijad olla ühe föderatsiooni liikmed rahvuslike meeste v naiste v võistkondlike meistrivõistluste finaalis (nt Eesti MV), samuti tsooniturniiridel. Võistleja peab tiitli saamiseks täitma vähemalt ühe normi turniiril, mis ei kuulu nimetatud erandi alla.

Tiitlit omavate vastaste arv

Järgnevalt tuleb vastaste arv ümardada vastavalt alla lähima täisarvuni (kui räägitakse maksimaalsest arvust) ja üles (räägitakse minimaalsest arvust).

Maksimaalselt 3/5 vastastest võib olla pärit mängijaga samast föderatsioonist. Maksimaalselt 2/3 vastastest võivad olla pärit ühest ja samast föderatsioonist.

Vähemalt 50 % vastastest peavad omama tiitleid (arvesse lähevad *GM*, *IM*, *WGM* *WIM*, *FM*, *WFM*). Järgnevalt on toodud lisanõuded vastavate normide jaoks :

- GM* – vähemalt 1/3 vastastest peavad omama *GM* tiitlit;
- IM* – vähemalt 1/3 vastastest peavad omama *IM* tiitlit, minimaalselt 3, kusjuures *GM* arvestatakse kui 1,5 *IM*;
- WGM* – vähemalt 1/3 vastastest peavad omama *WGM* tiitlit, minimaalselt 3 (*GM*=1,5 *WGM*, *IM*=*WGM*, *FM*=*WGM*);
- WIM* – vähemalt 1/3 vastastest peavad omama *WIM* tiitlit, minimaalselt 3 (*GM*=2 *WIM*, *WGM*=*FM*=1,5 *WIM*).

Topelt ringsüsteemis turniiridel peab olema vähemalt 6 mängijat, tiitlit omavate mängijate arv arvestatakse ühekordselt.

Vastaste reitingud

Maksimaalselt 20 % hulgast $[\text{vastaste arv} + 1]$ võivad olla reitinguta.

Kasutada tuleb FIDE ametlikku reitingunimekirja, mis kehtib turniiri alguses. Kui mängija föderatsioon on mingil põhjusel nimekirjast välja arvatud, siis tuleks vastava päringuga pöörduda FIDE sekretariaati.

Tiitlinormide arvutamise eesmärgil võib ühe madalama reitingu tõsta järgmisele tasemele (mitme võistleja korral tõstetakse madalaim väärtus) :

GM : 2200 *IM* : 2050 *WGM* : 2000 *WIM* : 1850

Reitingut mitteomavatele mängijatele võetakse reiting võrdseks alumise reitingupiiriga (vt FIDE reitingumäärus), viimast võib tõsta eelnevalt toodud piirini juhul, kui kõikide vastaste peale kokku tehakse ainult üks selline tõstmine. Kui mängija omab tiitlit, kuid mitte reitingut, siis arvestatakse

$$GM = 2400 \quad IM = 2200 \quad FM = 2100 \quad WGM = 2100 \quad WIM = 2000 \quad WFM = 1800$$

Vastaste keskmine reiting arvutatakse järgmiselt : liidetakse kokku kõigi vastaste reitingud ja jagatakse saadud summa vastaste koguarvuga. Arvesse võetakse eelnevalt toodud täpsustusi ja lõpptulemus ümardatakse lähima täisarvuni, 0,5 ümardatakse üles (sama kehtib ka esinemisreitingu jaoks).

Esinemisreiting

Esinemisreitingu arvutamise kohta vt FIDE v Eesti reitingumäärus. Normi täitmiseks turniiril on vaja saavutada esinemisreiting, mis oleks vähemalt

$$GM \geq 2600 \quad IM \geq 2450 \quad WGM \geq 2400 \quad WIM \geq 2250$$

Vastaste keskmine reiting võib normi täitmiseks minimaalselt olla

$$GM \geq 2380 \quad IM \geq 2230 \quad WGM \geq 2180 \quad WIM \geq 2030$$

Nõuded tiitli saamiseks

Tiitli saamiseks on vaja täita norm vähemalt kaks korda 27 partii põhjal. Kui normi täitmine sobib mitme erineva tiitli jaoks, siis võib seda ka vastavalt kasutada. Mängija reiting peab vähemalt korra saavutama väärtuse

$$GM \geq 2500 \quad IM \geq 2400 \quad WGM \geq 2300 \quad WIM \geq 2200$$

Piisab, kui mängija reiting ületab toodud väärtuse reitinguperioodil v turniiri vältel. Sellisel juhul tuleks mängijal võtta peakohtunikult vastav dokument. FIDE kinnitab selle ainult pärast kõigi turniiride arvestamist sel perioodil.

Näide 10 võistlejaga ringsüsteemist

Lubatud on maksimaalselt 6 eestlast, välismängijad vähemalt kahest riigist, 8 reitinguga ja 5 tiitlitega mängijat. Norm vastaste keskmise reitingu järgi :

P	GM	IM	WGM	WIM
7	2380 - 2433	2230 - 2283	2180 - 2233	2030 - 2083
6,5	2434 - 2474	2284 - 2324	2234 - 2274	2084 - 2124
6	2475 - 2519	2325 - 2369	2275 - 2319	2125 - 2169
5,5	2520 - 2556	2370 - 2406	2320 - 2356	2170 - 2206

Turniiriaruanne

Turniiriaruanne tuleb reitingute arvutamiseks esitada vähemalt 30 päeva jooksul pärast turniiri lõppu. *GM* normiga turniirid peavad olema kindlasti avalikud ja partiid võimaluse korral kõigile kättesaadavad (soovitavalt *live* ülekandega). Mängijal on õigus küsida normi täitmise sertifikaati. Lisaks peab peakohtunik vastava sertifikaadi koopia esitama FIDE-le ja korraldajale.

Sertifikaadi näide :

CERTIFICATE OF TITLE RESULT IM IT1

last name **VOLODIN** first name **ALEKSANDR** FIDE code **4501950**

date of birth **10/12/1990** place of birth **Jõhvi Estonia** Federation **EST**

event: **PAUL KERES MEMORIAL GROUP A** start: **6th Jan 2007** close: **12th Jan 2007**

chief or supervising arbiter : **Lembit Vahesaar, (IA)** number of games: **9**
rate of play: **All the moves/90min+30sec/each move** number of federations: **6**

number players not from title applicant's federation: **6** number rated opponents: **9**
number players from host federation: **4** total number titled opponents: **9**

numbers of: GM **5** IM **4** WGM - WIM - FM -- WFM --

Where applying 1.43e: number of federations:
number of rated players not from host federation:
number of players not from host federation holding GM, IM, WGM, WIM titles

special remarks.....

Rd .	Name of Opponent	FIDE ID.	Fed	Actual Rtg	Rtg by 1.46c	Title	Result 1, ½, 0
1	KULAOTS, Kaido	4500261	EST	2525		GM	0,5
2	IVANOV, Sergey	4101375	RUS	2534		GM	0,5
3	SULASHVILI, Malkhaz	13602284	GEO	2455		IM	1
4	TIMOSHENKO, Georgy	14100118	UKR	2563		GM	0
5	SULSKIS, Sarunas	12800112	LTU	2525		GM	0,5
6	KLOVANS, Janis	11600128	LAT	2448		GM	0,5
7	SEPP, Olav	4500105	EST	2458		IM	0,5
8	ONISCHUK, Vladimir	14114038	UKR	2469		IM	0,5
9	LIIVA, Riho	4500300	EST	2439		IM	0,5
Number of games: 9				2491		Total:	4,5

Norm sought **IM** Rating Average (1.46c) **2491**
Score required **4,5** Score achieved **4,5 pts.**
(exceeding norm by) **0 (points)** arbiter's signature.....

Federation confirming the result: **Estonian Chess Federation** Name of federation official:
Signature of federation official**Hendrik Olde** Date **21.01.2007**
Chairman of the Board ECF

The organizer must provide this certificate to: each player who has achieved a title result; the organizing federation, the player's federation and the FIDE Office.